

Krisledningspolicy för Sollentuna kommun avseende organisation, samverkan och ledning vid kriser, extraordinära händelser och höjd beredskap

Antagna av fullmäktige 2020-12-10, § 109, dnr 2020/0223 KS.049

Innehåll

Inledning.....	2
Syfte.....	2
Kris	2
Kommunens målbild	3
Särskilda verksamhetsmål	3
Kommunens krishantering.....	4
Grundprinciper för krishantering.....	4
Kommunens geografiska områdesansvar	5
Nämndernas och bolagens ansvar vid kris	5
Ansvar vid extraordinär händelse	5
Central krisledningsförmåga	6
Central krisledning	6
Beredskap och aktivering av krisledning.....	7
Tjänsteman i beredskap (TiB)	7
Aktivering av Central krisledning	7
Övergripande uppgifter.....	7
Ledningsplats.....	8
Dokumentation	8
Avslut	8
Lokal krisledningsförmåga.....	8
Förvaltningarnas och bolagens krisledningsförmåga	8
Risk- och sårbarhetsanalys	9
Uppföljning av kommunens krishanteringsförmåga	9

Inledning

Sollentuna kommuns krishantering utgår från kraven i lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Kraven omfattar hela hotskalan, från vardagsolyckor till krig, och som grundas på principen om att olyckor och kriser ska hanteras lika och så nära den normala verksamheten som möjligt. Kommunens krishantering omfattar de åtgärder som vidtas för att eliminera eller minska risker och sårbarheter och förberedelser för att möta konsekvenserna av de händelser som sannolikt kan komma att inträffa.

Kommunens primära ansvar är att fullfölja den ordinarie verksamheten så långt som möjligt med hänsyn till den inträffade situationen. Generellt ska krisledningsarbetet inom Sollentuna kommun präglas av att berörda aktörer tidigt tar initiativ till samverkan vid en inträffad händelse. Inriktningen för kommunen är att skapa ett robust och starkt samhälle inom kommunens geografiska område med en förmåga att ingripa resolut och effektivt med tillgängliga resurser. Kommunen har ansvar för människor som bor eller vistas i kommunen och ska ha beredskap att kunna hantera olika typer av kriser som inträffar. Sollentuna kommun ska ha förmåga och organisation att kunna samverka, hantera samt agera såväl enskilt som gemensamt med andra, inom ramen för det geografiska områdesansvaret, i en situation av kris eller höjd beredskap.

Syfte

Syftet med kommunens krisledningspolicy är att förklara kommunens organisation och uppgifter vid en kris eller extraordinär händelse och höjd beredskap. Policyn förtydligar ansvarsförhållanden inom kommunen vid en kris i enlighet med grundläggande principer inom krishantering. Policyn är kommungemensam och omfattar samtliga kommunala verksamheter inklusive bolagen.

Kris

Inom kommunens verksamhet finns olika situationer, hot och risker som kan utvecklas till kriser. Händelseförloppet kan antingen vara snabbt eller långsamt. En kris måste kunna hanteras samtidigt som den ordinarie verksamheten pågår. Med kris avses en händelse som utgör ett hot mot människor och materiella värden och där åtgärder utöver det normala krävs för att klara av situationen.

En kris som föranleder att den centrala krisledningen i kommunen aktiveras innebär förutom ovanstående även att:

- det som inträffat eller hotar att inträffa är en kommunövergripande angelägenhet som berör flera av Sollentuna kommuns förvaltningar/nämnder/bolag har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort, och
- det som inträffat eller hotar att inträffa är så pass omfattande att den berörda förvaltningen/nämnden/bolaget behöver centralt stöd för en effektiv hantering av händelsen.

Kommunens målbild

Målet med krishantering är att vid varje inträffad händelse värna om liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt förmågan att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. All kommunal verksamhet, som inte tål avbrott, ska upprätthållas i tillräcklig omfattning för att skador på människor, egendom och miljö inte ska uppstå. Annan kommunal verksamhet ska genomföras i så stor omfattning som det är möjligt. Kommunen ska arbeta för att de som befinner sig i kommunen ska uppleva största möjliga trygghet och säkerhet.

Särskilda verksamhetsmål

- Central krisledning ska ha förmåga att kunna organisera sig inom 2 timmar
- Central krisledningen ska vara förberedd för insats genom utbildning och övning en gång per år, eller vid behov
- Central krisledning samt kommunstyrelsen ska få information om riskläget genom kommunens risk- och sårbarhetsanalyser (RSA)
- Krisledningsnämnden ska vara förberedd för insats genom utbildning övning senast ett halvår efter val och därefter delta i övningar när så bedöms nödvändigt, dock minst vartannat år och hållas informerade om riskläget genom kommunens RSA
- Kommunen ska vid behov och efter förmåga kunna ge eller ta emot stöd från andra kommuner och myndigheter, inom ramen för krishantering men även inom ramen för totalförsvaret

Kommunens krishantering

Grundprinciper för krishantering

Kommunens krishantering följer de tre grundprinciperna för svensk krishantering:

- *Ansvarsprincipen* innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar även under krissituationer. Aktörer har även ett ansvar att agera i osäkra lägen. Ansvaret inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa robusthet och krishanteringsförmåga. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.
- *Likhetsprincipen* innebär att under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt – samt undvika att göra större förändringar i organisationen än vad situationen kräver. En strävan ska vara att så fort som möjligt komma tillbaka till ordinarie verksamhet.
- *Närhetsprincipen* utgår från närheten till det inträffade, både geografiskt och organisatoriskt. Händelsen ska hanteras där den inträffat av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Svensk krishantering bygger på dessa tre principer. De förklarar ansvar och roller före, under och efter en krissituation.

Sollentuna kommuns krisledningspolicy utgår från kommunens ordinarie organisationsstruktur och beslutsvägar. Syftet med det är att säkerställa att kompetens och förmåga finns samt underlätta omställningen från ordinarie linjeverksamhet till krishantering.

Kommunledningskontoret (KLK) är kommunstyrelsens förvaltning och har som ordinarie uppgift att stötta kommunstyrelsen i rollen som styrande, samordnande och uppföljande organ.

Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Enligt LEH ansvarar kommuner för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. Det ska därför finnas en kommunövergripande utbildning- och övningsplan. Planen ska uppdateras årligen och vara till stöd inför utarbetandet av lokala övning- och utbildningsplaner.

Kommunens geografiska områdesansvar

Solentuna kommun har enligt LEH ett geografiskt områdesansvar. Det innebär bland annat att kommunen under en extraordinär händelse ska verka för att:

- olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
- de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och
- informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Vidare ska kommunstyrelsen under höjd beredskap verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Nämndernas och bolagens ansvar vid kris

I enlighet med ansvars-, likhets- och närhetsprincipen ska en kris inom kommunen, så långt det är möjligt, hanteras av den förvaltning/nämnd eller bolag som påverkas av krisen. Varje förvaltning/nämnd eller bolag ska därför ha upprättat en egen lokal krisledningsplan för att kunna tillgodose en effektiv krishantering inom det egna ansvarsområdet. Den lokala krisledningsplanen ska ta sin utgångspunkt i planen för central krisledning vid kommunledningskontoret. Förvaltningens/nämndens/bolagets lokala krisledningsplan ska revideras och fastställas årligen av respektive nämnd.

Ansvar vid extraordinär händelse

Den förvaltning/nämnd/bolag vars verksamhet berörs är också den instans som har det yttersta ansvaret för hantering av krisen. Undantag från detta kan dock förekomma vid en extraordinär händelse eller höjd beredskap. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Vid en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden, vid behov, ta över beslutsmandatet från berörd nämnd i syfte att påskynda den politiska hanteringen av händelsen. En aktiverad krisledningsnämnd får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen eller regionen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Krisledningsnämnden kan bara överta den beslutsbefogenhet som de andra nämnderna har.

I Solentuna kommun är krisledningsnämnden detsamma som kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU). Kommunstyrelsen har valt att

organisera krisledningsnämnden i ett krisledningsutskott. För krisledningsnämnden finns ett särskilt reglemente som beskriver nämndens uppgifter.

Central krisledningsförmåga

Central krisledning

Den centrala krisledningen (CKL) hanterar primärt de kriser som ses som särskilt påfrestande eller extraordinära händelser samt är krisledningsnämndens berednings- och verkställighetsorgan vid extraordinära händelser. Behovet och omfattningen av krisledningen kan variera beroende på den specifika händelsens karaktär.

Sollentuna kommuns centrala krisledning aktiveras, helt eller i anpassad stab, i de fall den drabbade förvaltningens/nämndens/bolagets resurser inte räcker till eller är i behov av stöd för att hantera händelsen eller då flera förvaltningar/nämnd eller bolag behöver samordnas. Att den centrala krisledningen aktiveras innebär inte att ansvaret för hanteringen av händelsen övertas av den centrala krisledningen. De drabbade förvaltningarnas/nämnderna/bolagens krisledningar avaktiveras inte för att den centrala krisledningen aktiveras.

Aktivering av den centrala krisledningen sker via tjänsteman i beredskap (TiB). Denna funktion ska även underrättas när en förvaltning/nämnd eller bolag aktiverar sin lokala krisledning (LKL), även när förvaltningen kan hantera situationen inom sin egen organisation. Delar av kommunstyrelsens förvaltning, kommunledningskontoret, kan även komma att stödja den drabbade förvaltningen/nämnden eller bolag genom anpassad krisledningsorganisation, så kallad anpassad stab.

Kommunens (TiB) beslutar, i samråd med den förvaltning/nämnd eller bolag eller extern aktör som larmar in om händelsen, om vilket stadie som ska aktiveras. Detta för att kunna hantera händelsen på bästa möjliga sätt, utifrån den information som finns att tillgå.

Central krisledning kan även vid en sammanhållstörning besluta om att sammankalla en tillfälligt sammansatt aktörsgemensam funktion, en s.k. inriktning- och samordningsfunktion (ISF), för att hantera händelsen. Kommunen, som har det geografiska områdesansvaret på lokal nivå, kallar till och är värd för möten i ISF, men alla berörda aktörer kan påtala behovet.

Beredskap och aktivering av krisledning

Tjänsteman i beredskap (TiB)

Sollentuna kommuns krisberedskap upprätthålls av en placerad på central nivå tjänsteman i beredskap, TiB.¹ Funktionen är bemannad dygnet runt årets alla dagar. Funktionen har bl.a. till uppgift att ta emot larm eller information om allvarlig händelse som har, eller kan ha påverkan på den kommunala verksamheten, personal, kommunala anläggningar eller i övrigt inom kommunens geografiska område och ansvar.

Innehavare av funktionen ska meddelas så snart någon del av kommunens lokala krisledning aktiveras. Informationen om att en kris hanteras i någon del av det kommunala systemet ska också spridas enligt ordinarie linjeorganisation. TiB ska kunna nå förvaltningar/nämnder och bolag utanför kontorstid. Funktionen motsvarighet bör inte vara den som ansvarar för den lokala krishanteringsorganisationen. Samtliga förvaltningar/nämnder och bolag ska ha en beredskap att snabbt kunna initiera en krishantering genom att aktivera sin lokala krisledningsorganisation.

Aktivering av Central krisledning

Beslut om att aktivera den centrala krisledningen fattas av kommundirektör, säkerhetschef eller TiB i samråd med berörda verksamheter.

Övergripande uppgifter

Den centrala krisledningen har till uppgift att på en kommunövergripande nivå:

- leda arbetet med kommunövergripande krishantering genom samordning internt i Sollentuna kommun inklusive bolagen,
- skapa en gemensam lägesbild,
- fatta beslut genom samordning om hur resurser ska fördelas/prioriteras för att hantera en kris,
- samordna och sprida snabb, korrekt och tillförlitlig information,
- samverka med interna och externa aktörer,
- skapa förutsättningar för samverkan inom kommunens geografiska områdesansvar, om händelsen bara rör kommunens geografiska område,
- ta fram underlag för krisledningsnämndens beslut,
- dokumentera händelsen, och

¹ Närmare beskrivning av funktionen, arbetsuppgifter och mandat återfinns i *Tjänsteman i Beredskap (TiB) i Sollentuna kommun, 2020/0206 KS-1*.

- övriga uppgifter enligt krisledningsnämndens bestämmande (vid extraordinär händelse).

Ledningsplats

Den centrala krisledningen kan vid behov samlokaliseras till en särskild ledningsplats. Denna ledningsplats samt reservledningsplatsen är i förväg utrustad med reservkraft och möjlighet till kommunikation via IP-telefoni (konferens), mobiltelefon samt RAKEL. Säkerhetsenheten är ansvarig för att utrusta lokalerna ändamålsenligt med stöd av IT-avdelningen.

Dokumentation

Varje insats där den lokala krisledningen är aktiverad ska dokumenteras. Även händelser som hanteras inom ramen för den centrala krisledningens beredskap (TiB) dokumenteras. Dokumentationen sker skriftligen och sparas enligt särskild rutin upprättad av säkerhetsenheten.

Avslut

Vid en extraordinär händelse fattar krisledningsnämnden beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra, detta gäller dock endast krisledningsnämndens arbete då krisen fortfarande kan kräva stabens organisation. Beslutsfattaren och stabschefen fattar ett gemensamt beslut om när och hur stabens avveckling och återgången till normal organisation sker, detta bör med fördel ske successivt.

Lokal krisledningsförmåga

Förvaltningarnas och bolagens krisledningsförmåga

Alla förvaltningar/nämnder och kommunala bolag ska planera sin krisberedskap, både för mindre omfattande olyckor i verksamheten och för större kriser. Respektive nämnd och bolag ska under varje verksamhetsår utarbeta *en egen lokal krisledningsplan*. Den lokala krisledningsplanen ska utgå från funktioner och förmåga som återfinns beskrivet i den centrala krisledningsplanen. Planen ska anmälas till kommunfullmäktige senast vid dess andra sammanträde året därefter.

Syftet med den lokala krisledningsplanen är att så effektivt som möjligt arbeta för att begränsa skador och att behålla eller så snart som möjligt återgå till normal servicenivå och funktion. Det finns ett ansvar när det gäller att samverka med andra i och utanför den kommunala verksamheten och att rapportera om inträffade händelser till den centrala kommunledningen genom tjänsteman i beredskap.

Förvaltningarnas/nämndernas och bolagens krisledningsplaner ska i sin utformning följa samma struktur som den centrala krisledningen.

Arbetsmetodik och stabsfunktioner i krisledningsgrupperna ska även vara baserad på samma metodik som finns i den centrala krisledningen.

Den lokala krisledningsplanen ska bl.a. redogöra för hur förvaltningen/nämnden/bolaget organiserar sig vid en allvarlig händelse eller uppkommen situation. Samtliga förvaltningar/nämnder/bolag har beredskaps- och ledningsfunktioner samt det stöd dessa funktioner behöver samt stötta central krisledning och TiB.

Varje förvaltning/nämnd och bolag ska ha en i förväg bestämd ledningsplats samt en reservledningsplats. Platserna ska endast vara kända för den aktuella organisationens krisledningsgrupp samt central krisledning.

De personer som kan tänkas få en roll vid krishantering, både enskild förmåga samt kommunens samlade förmåga, ska utbildas och övas regelbundet. En lokal utbildning- och övningsplan ska tas fram och beslutas årligen av respektive nämnd eller bolag styrelse samt delges Säkerhetsenheten.

Risk- och sårbarhetsanalys

Under varje mandatperiod ska kommunen genomföra en analys av vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Kommunen ska utifrån sin risk- och sårbarhetsanalys, för varje ny mandatperiod, fastställa en plan för hantering av händelser. Respektive nämnd och bolag ska under varje verksamhetsår ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för sitt ansvarsområde. Risk- och sårbarhetsanalysen ska anmälas till kommunfullmäktige senast vid dess andra sammanträde året efter. Denna analys bör ligga till grund för övning och utbildning.

Uppföljning av kommunens krishanteringsförmåga

Efter varje insats där antingen central- eller lokal krisledning varit aktiv ska en utvärdering och kunskapsåterföring göras. Erfarenheter och lärdomar om bl.a. styrkor och brister identifieras både löpande under händelsen hantering och i efterhand. Det bidrar till att utvecklingsområden kan formuleras och omsättas till åtgärder för implementering och verksamhetsutveckling.

Denna policy ska uppdateras av Säkerhetsenheten minst en gång per mandatperiod eller när så bedöms nödvändigt.